

GEOGRAFIA REGIONAL: GRANS ÀMBITS TERRITORIALS (Àfrica subsahariana)

Assignatura optativa de 6 crèdits

Curs 2010-2011: Prof. Maria Prats Ferret

Horari de classe: dimarts i dijous 11:30h.-13h.

Tutories integrades: dimarts de 15 a 16h.

Horari de despatx: dijous de 9:30 a 11:30h.

(despatx B9-086 / 935811759 / maria.prats@uab.cat)

Presentació i objectius:

Aquesta assignatura té un caràcter introductori. Pretén facilitar elements de reflexió i anàlisi que ajudin a entendre la complexitat, la diversitat i les interrelacions dels medis físic i humà de l'Àfrica contemporània des d'una perspectiva geogràfica. S'intentarà comprendre com i perquè Àfrica ha esdevingut el continent més pobre i perquè les iniciatives de desenvolupament no aconsegueixen millorar la situació. L'àmbit geogràfic d'aquesta assignatura de Geografia Regional és l'Àfrica subsahariana.

L'objectiu principal de l'assignatura és garantir el coneixement dels principals temes de la geografia humana i econòmica del subcontinent de l'Àfrica subsahariana.

El programa es presenta dividit en cinc blocs. Després d'introduir els principals trets del context històric, polític i cultural, el segon bloc ens acostarà a la dimensió física del continent. A continuació pararem atenció a la dimensió humana i econòmica, amb especial èmfasi en els canvis que s'estan produint actualment i en el paper que pot jugar l'Àfrica negra en el procés de globalització.

Des del punt de vista metodològic, la docència combina els continguts acadèmics amb pràctiques i lectures complementàries obligatòries.

Temari:

- 1.** Contextualitzant Àfrica: introducció a la realitat històrica, geopolítica, econòmica i sociocultural de l'Àfrica contemporània...
- 2.** El medi físic africà com a condicionament i recurs. Les crisis i problemes ambientals.
- 3.** La població africana: comportament demogràfic i poblament. Necessitats bàsiques de la població i desenvolupament humà.
- 4.** El món rural africà: sistemes agrícoles i autosuficiència alimentària.

5. Les regions urbanes, urbanització i articulació del territori. Teixit industrial, sistemes de transports i altres serveis.

Bibliografia bàsica:

- ALONSO, Lucía (2000) *Pensando en África*, Barcelona, Icaria.
- ARYEETEEY-ATTOH, Samuel (ed.) (2003). *Geography of Sub-saharan Africa*. Upper Sadle River: Prentice Hall.
- ATLAS (2000). *L'Atlas de l'Afrique*. París: Jeune Afrique/Éditions du Jaguar.
- DERMAN, Bill; ODGAARD, Rie & SJAASTAD, Espen (ed.) (2007). *Conflicts over land & water in Africa*. Oxford: James Currey.
- FREUND, Bill (2007). *The African City. A history*. Cambridge: Cambridge University Press.
- GERVAIS-LAMBONY, Philippe (2003) *Territoires citadins. 4 villes africaines*. París: Belin.
- HERODOTE (2003) *Revue de géographie et de géopolitique (111). Tragédies africaines*.
- INIESTA, Ferran (2001) *El planeta negro. Aproximación a las culturas africanas*, Madrid: Libros de la Catarata.
- INTERMON (2000) *África ante el nuevo milenio*, Barcelona, Intermón.
- KABUNDA, Mbuyi & SANTAMARÍA, Antonio (2009). *Mitos y realidades de África subsahariana*. Madrid: Libros de la Catarata/Casa África.
- KAPUSCINSKI, Ryszard (2000) *Ébano*, Barcelona, Anagrama.
- LOCKWOOD, Matthew (2007). *El estado de África*. Barcelona: Intermón-Oxfam.
- LEMARCHAND, Phillippe (2000). *Atlas de África*, Madrid: Acento Editorial.
- MARTÍNEZ CARRERAS, José U. (1993) *África subsahariana. Del colonialismo a la descolonización*, Madrid, Síntesis.
- POURTIER, Roland (2001) *Afriques noires*, París, Hachette.
- RAMÍREZ DE HARO, Gonzalo et al. (eds.) (2002). *Desarrollo y cooperación en zonas rurales de América Latina y África*. Madrid: Catarata.
- ROVIRA, Bru (2006). *Áfricas. Cosas que pasan no tan lejos*. Barcelona: RBA.
- SÁNCHEZ PIÑOL, Albert (2000). *Pallassos i monstres. La història tragicòmica de 8 dictadors africans*. Barcelona: La Campana.
- SEBASTIÁN, Luis de ((2006) *África, pecado de Europa*. Madrid: Trotta.
- SELLIER, Jean (2005). *Atlas de los pueblos de África*. Barcelona: Paidós.
- STOCK, Robert (2004). *Africa South of the Sahara*. New York: The Guilford Press.
- TRIBOUT, Didier & VONTHRON, Philippe (1998) *Les grandes villes d'Afrique*. París: Ellipses.

Avaluació:

L'avaluació de l'assignatura es basa en els criteris següents:

- Un examen global final (50%). La nota mínima per fer promig ha de ser igual o superior a 5.
- Tres pràctiques obligatòries per poder ser avaluat/da (40%), segons criteris pautats oportunament i lliurades en els terminis indicats en cada cas. La nota mínima per fer promig ha de ser igual o superior a 4.
- També es valorarà l'assistència i la participació a classe (10%).
- No es preveuen activitats reevaluatives ni segona convocatòria.

Per superar satisfactòriament l'assignatura és recomanable poder llegir en anglès i francès.